

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 24.11.2003
COM(2003) 722 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» κατά τα έτη
2000 και 2001**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	9
2.	Ιστορικό της εξωτερικής αξιολόγησης.....	9
2.1.	Το πρόγραμμα «πολιτισμός 2000».....	9
2.1.1.	Επισκόπηση.....	9
2.1.2.	Διαδικασία επιλογής.....	12
2.1.3.	Διαχείριση σχεδίων.....	13
2.1.4.	Τα πολιτιστικά σημεία επαφής.....	13
2.1.5.	Διάδοση πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα.....	14
2.1.6.	Συμπληρωματικότητα με άλλα κοινοτικά προγράμματα.....	14
3.	Η εξωτερική αξιολόγηση.....	15
3.1.	Όροι της αξιολόγησης.....	15
3.2.	Μεθοδολογία.....	15
3.3.	Αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης.....	15
3.3.1.	Επισκόπηση του προγράμματος «πολιτισμός 2000» το 2000 και το 2001.....	16
3.3.2.	Η χρηματοδότηση.....	16
3.3.3.	Καθορισμός των στόχων.....	16
3.3.4.	Οι δικαιούχοι.....	17
3.3.5.	Οι εταιρικές σχέσεις.....	17
3.3.6.	Διάδοση πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα.....	17
3.4.	Ποιότητα.....	17
3.4.1.	Συνάφεια.....	18
3.4.2.	Αποτέλεσμα.....	18
3.4.3.	Εμβέλεια.....	18
3.4.4.	Καταλληλότητα.....	18
3.5.	Αντίκτυπος.....	18
3.6.	Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα.....	19
3.6.1.	Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των σχεδίων.....	19
3.6.2.	Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των πολιτιστικών σημείων επαφής.....	20

3.6.3.	Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του προγράμματος	20
4.	Οι κυριότερες συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης και οι απαντήσεις της επιτροπής	22
4.1.	Βελτίωση της διάδοσης πληροφοριών και της πληροφόρησης σχετικά με το πρόγραμμα.....	22
4.1.1.	Σαφής στρατηγική διάδοσης πληροφοριών	22
4.1.2.	Πιθανότητες χρηματοδότησης	23
4.2.	Βελτίωση της διαχείρισης του προγράμματος	23
4.2.1.	Στενότερος διάλογος με τους δικαιούχους.....	23
4.2.2.	Βελτίωση της συστηματικής παρακολούθησης του προγράμματος.....	24
4.2.3.	Αναβάθμιση του ελέγχου των αιτήσεων	25
4.3.	Βελτίωση της διαδικασίας επιλογής.....	25
4.3.1.	Επανεξέταση της διαδικασίας επιλογής.....	25
4.3.2.	Διαφάνεια των σταδίων της διαδικασίας επιλογής	26
4.3.3.	Βελτίωση της ενημέρωσης των αιτούντων που απορρίφθηκαν.....	26
4.4.	Επανεξέταση των στόχων του προγράμματος	26
4.5.	Βελτίωση της αξιολόγησης του προγράμματος.....	27
5.	Συμπεράσματα της επιτροπής	28

ΣΥΝΟΨΗ

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται συνοπτικά τα κυριότερα συμπεράσματα και οι κυριότερες συστάσεις της ενδιάμεσης αξιολόγησης του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» την οποία διεξήγαγε η δανική εταιρεία συμβούλων PLS Ramboll Management, καθώς και οι κυριότερες απαντήσεις και συμπεράσματα της Επιτροπής στις εν λόγω συστάσεις.

1. Συμπεράσματα του αξιολογητή

Ο προγραμματισμός

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» ακολούθησε μια συνολική και συνεκτική λογική, η οποία στόχευε στην ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας στην Ευρώπη. Το πρόγραμμα συμπλήρωνε άλλες κοινοτικές δράσεις καθώς και τις πολιτιστικές πολιτικές των κρατών μελών. Η απαίτηση που προτάθηκε το 2001 περί χρηματοδοτικής συμμετοχής όλων των συμμετεχόντων σε ποσοστό 5 % αποτέλεσε καλό μέσο για τη διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής όλων των πολιτιστικών φορέων στα σχέδια, μολονότι ενδεχομένως να απέτρεψε τη σύναψη εταιρικών σχέσεων χωρίς προηγούμενο ιστορικό συνεργασίας και να εμπόδιζε ορισμένους πολιτιστικούς φορείς των συνδεδεμένων χωρών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή έφερε εις πέρας πολλές σημαντικές δραστηριότητες με στόχο τη διάδοση πληροφοριών για το πρόγραμμα.

Τα σχέδια

Το 2000 και το 2001 υποβλήθηκαν στο πρόγραμμα περισσότερες από 1.600 αιτήσεις, από τις οποίες το ένα τέταρτο περίπου έλαβε χρηματοδότηση. Κύριοι δικαιούχοι ήταν διάφοροι φορείς από αυτές τις χώρες, οι οποίες εξάλλου υπέβαλαν τις περισσότερες αιτήσεις. Τα περισσότερα σχέδια που επιλέχθηκαν ανταποκρίνονταν σε περισσότερους από έναν ειδικούς στόχους του προγράμματος. Το 2001, ο αριθμός αιτήσεων που υποβλήθηκαν στο πρόγραμμα μειώθηκε σημαντικά. Ταυτόχρονα, ο αριθμός των σχεδίων που απερρίφθησαν επειδή δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας παρουσίασε σημαντική αύξηση.

Οι εταιρικές σχέσεις

Οι περισσότεροι από τους πολιτιστικούς φορείς που έλαβαν χρηματοδότηση ήταν σχετικά μικροί ως προς την οργανωτική ικανότητα (προϋπολογισμός και προσωπικό). Η διαχείριση των σχεδίων που χρηματοδοτήθηκαν ανατέθηκε σε ποικίλους οργανισμούς (ΜΚΟ, εθνικά πολιτιστικά ιδρύματα, επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, κλπ.). Οι εταιρικές σχέσεις συνήφθησαν κυρίως με βάση την προηγούμενη συνεργασία, συνήθως με παρεμφερείς οργανισμούς άλλων χωρών.

Τα αποτελέσματα

Το πρόγραμμα επέφερε πολιτιστική προστιθέμενη αξία μέσω της δημιουργίας νέων μορφών καλλιτεχνικής έκφρασης, της προσέλκυσης μεγαλύτερου κοινού απ' ό,τι είχε σχεδιαστεί και της ενθάρρυνσης της μετακίνησης των καλλιτεχνών και των πολιτιστικών φορέων. Ορισμένοι φορείς ολοκλήρωσαν τα σχέδιά τους με το απαιτούμενο επίπεδο ποιότητας. Το πρόγραμμα πέτυχε επίσης να επιφέρει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία μέσω της δημιουργίας νέας διασυνοριακής συνεργασίας και νέων εταιρικών σχέσεων οι οποίες δείχνουν να είναι βιώσιμες. Ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος φαίνεται πιο περιορισμένος.

Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα

Επετεύχθη αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα όσον αφορά τα σχέδια, τα πολιτιστικά σημεία επαφής, τη διαχείριση του προγράμματος και, συνεπώς, ολόκληρο το πρόγραμμα.

Συστάσεις

Όσον αφορά τις συστάσεις, στον πίνακα που ακολουθεί γίνεται συνοπτική παρουσίαση των συστάσεων του αξιολογητή και των απαντήσεων της Επιτροπής σε αυτές.

<i>Συστάσεις της Ramboll</i>	<i>Παρατηρήσεις της Επιτροπής</i>
<p>1. <u>Ενίσχυση της διάδοσης πληροφοριών και της ενημέρωσης σχετικά με το πρόγραμμα</u></p> <p>α) Σαφής στρατηγική διάδοσης πληροφοριών (π.χ. η διάδοση πληροφοριών να απευθύνεται στους «βασικούς δικαιούχους»).</p> <p>β) Ενημέρωση των φορέων όσον αφορά τις σχετικά μεγάλες πιθανότητες να χρηματοδοτηθούν τα σχέδιά τους.</p>	<p>1. <u>Ενίσχυση της διάδοσης πληροφοριών και της ενημέρωσης σχετικά με το πρόγραμμα</u></p> <p>α) Η Επιτροπή διαθέτει ήδη σαφή στρατηγική διάδοσης πληροφοριών (πολιτιστικά σημεία επαφής, ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο, ιστοθέση, κλπ.), και δεν θεωρεί αρμόζον η διάδοση πληροφοριών να απευθύνεται σε συγκεκριμένους δικαιούχους, καθόσον όλοι οι φορείς έχουν ίσα δικαιώματα, και η Επιτροπή έχει καθήκον να τους μεταχειρίζεται ισότιμα.</p> <p>Β) Η Επιτροπή παρέχει ήδη ενημέρωση σχετικά με τον αριθμό των αιτήσεων καθώς και τον αριθμό των προεπιλεγμένων και των επιλεγμένων σχεδίων στην ιστοθέση της και στο μηνιαίο ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο.</p>
<p>2. <u>Βελτίωση της διαχείρισης του προγράμματος:</u></p> <p>α) Στενότερος διάλογος με τους δικαιούχους, με στόχο την προσαρμογή του προγράμματος στις ανάγκες τους. Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν πολιτιστικά σημεία επαφής.</p>	<p>2. <u>Βελτίωση της διαχείρισης του προγράμματος:</u></p> <p>α) Στο πλαίσιο της προετοιμασίας του προγράμματος που θα διαδεχθεί το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000», διενεργήθηκε δημόσια διαβούλευση. Επίσης, στο Φόρουμ 2001 αποσαφηνίστηκαν οι ανάγκες των φορέων. Τα πολιτιστικά σημεία επαφής δεν πρέπει να επιβαρυνθούν με μεγαλύτερο όγκο εργασίας από ό,τι</p>

<p>β) Βελτίωση της συστηματικής παρακολούθησης του προγράμματος, μέσω της δημιουργίας πλήρους και συνολικής βάσης δεδομένων.</p> <p>γ) Αναβάθμιση του ελέγχου των αιτήσεων, με στόχο τη μείωση του αριθμού αιτήσεων σχεδίων που απορρίπτονται (τυπικά κριτήρια). Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν χρήσιμο να αξιοποιηθούν πολιτιστικά σημεία επαφής.</p> <p>δ) Επίδειξη μεγαλύτερης προσοχής στα προβλήματα ταμειακής ροής των φορέων, μέσω της επανεξέτασης της διαδικασίας πληρωμής η οποία εφαρμόζεται στα έργα της δράσης 1, σύμφωνα με την οποία καταβάλλεται το 50 % του ποσού πριν και το 50 % μετά.</p>	<p>προβλέπουν οι συμβάσεις τους, ειδάλως δεν θα μπορέσουν να στοχοθετήσουν σωστά στις δραστηριότητές τους.</p> <p>Β) Το 2004 η Επιτροπή θα εγκαινιάσει το νέο σύστημα διαχείρισης SYMMETRY, με το οποίο θα επιλυθεί το πρόβλημα αυτό καθώς και άλλα προβλήματα.</p> <p>Γ) Η παροχή τεχνικής βοήθειας στους αιτούντες συγκαταλέγεται στα συμβατικά καθήκοντα των πολιτιστικών σημείων επαφής. Η Επιτροπή θα τα ενημερώσει για την ανάγκη περαιτέρω αύξησης της δραστηριότητας αυτής. Η Επιτροπή διερωτάται επίσης κατά πόσον η ικανότητα ανάγνωσης των προσκλήσεων υποβολής προσφορών και ορθής συμπλήρωσης των εντύπων αίτησης αποτελεί απόδειξη ικανότητας και αξιοπιστίας του φορέα και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.</p> <p>Δ) Τα προβλήματα ταμειακής ροής των φορέων θα διευθετηθούν, καθώς από το 2003 και έπειτα θα καταβάλλεται 70 % του ποσού πριν και 30 % μετά.</p>
<p>3. <u>Βελτίωση της διαδικασίας επιλογής</u></p> <p>α) Επανεξέταση της διαδικασίας επιλογής, ώστε να διαρκεί λιγότερο από 6 μήνες (μέσω της μείωσης των καθυστερήσεων που προκαλούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην επιτροπή διαχείρισης).</p> <p>β) Αύξηση της διαφάνειας των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας επιλογής, μέσω της δημοσίευσης των σταδίων της διαδικασίας με μεγαλύτερη σαφήνεια στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ή μέσω της παροχής πληροφοριών σε φορείς αναφορικά με το στάδιο προόδου του κάθε σχεδίου.</p> <p>γ) Βελτίωση της ενημέρωσης των αιτούντων που δεν επελέγησαν: ο αξιολογητής συνιστά στην Επιτροπή να θέτει στη διάθεση των αιτούντων τη βαθμολογική κατάταξη της αξιολόγησης των σχεδίων.</p>	<p>3. <u>Βελτίωση της διαδικασίας επιλογής</u></p> <p>α) Οι παρατηρήσεις αυτές θα διαβιβαστούν καταλλήλως στα αρμόδια όργανα.</p> <p>Β) Το 2002, η Επιτροπή εγκαινίασε την έκδοση ηλεκτρονικού ενημερωτικού δελτίου, το οποίο παρέχει ακριβείς πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο των αιτήσεων. Η εφαρμογή SYMMETRY θα φανεί επίσης χρήσιμη στο πλαίσιο αυτό.</p> <p>Γ) Η δημοσίευση της βαθμολογίας της αξιολόγησης είναι δυνατή, και η Επιτροπή εργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση.</p>

<p>4. <u>Επανεξέταση των στόχων του Προγράμματος</u></p> <p>Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με την κατάργηση των στόχων που σχετίζονται με την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και/ή με την παροχή προτεραιότητας σε ορισμένες ομάδες στόχους.</p>	<p>4. <u>Επανεξέταση των στόχων του Προγράμματος</u></p> <p>Οι τρέχοντες στόχοι του προγράμματος είναι υπερβολικά ευρείς, ιδίως εάν ληφθούν υπόψη τα διαθέσιμα κονδύλια. Η επιλογή των στόχων συνιστά πολιτική επιλογή, και η Επιτροπή θα ασχοληθεί με αυτό το θέμα την κατάλληλη στιγμή, δηλαδή στο πλαίσιο της προετοιμασίας του πολιτιστικού προγράμματος που θα διαδεχθεί το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000».</p>
--	---

Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης και των συμπερασμάτων και συστάσεων που εξήχθησαν από αυτήν, η Επιτροπή δεν θεωρεί απαραίτητο να καταθέσει πρόταση τροποποίησης του προγράμματος για το υπόλοιπο της περιόδου υλοποίησής του.

Επιπλέον, εν μέρει για λόγους συνολικού οικονομικού προγραμματισμού και εν μέρει προκειμένου να υπάρξει χρόνος για την υποβολή και την εξέταση, μέσω της νόμιμης διαδικασίας, πρότασης νέου πολιτιστικού προγράμματος, η Επιτροπή κατέθεσε πρόταση επέκτασης του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» κατά δύο έτη, ήτοι έως τις 31/12/2006¹. Η Επιτροπή θα υποβάλει εν ευθέτω χρόνω την πρόταση νέου προγράμματος.

¹ COM(2003) [...], [...], σ. [...].

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 8 της απόφασης 508/2000/ΕΚ της 14ης Φεβρουαρίου 2000 για τη θέσπιση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» (στο εξής αποκαλούμενη «η απόφαση»)², το οποίο προβλέπει ότι το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2002, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, λεπτομερή έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του προγράμματος «Πολιτισμός 2000», λαμβανομένων υπόψη των στόχων του, η οποία θα συνοδεύεται, εάν χρειασθεί, από πρόταση για τροποποίηση της παρούσας απόφασης.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, η εν λόγω έκθεση αξιολόγησης θα προβάλλει ειδικότερα τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, πολιτιστικού ιδίως χαρακτήρα, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της παροχής χρηματοοικονομικής ενίσχυσης από την Κοινότητα.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα αποτελέσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του προγράμματος «Πολιτισμός 2000», την οποία διενήργησε η εταιρεία PLS Ramboll Management κατά τα έτη 2002 και 2003.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1. Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000»

2.1.1. Επισκόπηση

Από το 1992, η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει στο άρθρο 151 (πρώην άρθρο 128) τη θέσπιση από το Συμβούλιο, με τη διαδικασία της συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών, δράσεων ενθάρρυνσης («προγράμματα») οι οποίες θα συμβάλλουν στην εκπλήρωση της αποστολής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα του πολιτισμού.

² Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 63 της 10.3.2000, σ. 1.

Αυτές οι νέες αρμοδιότητες εκτελέστηκαν μέσω της εφαρμογής, από το 1996 έως το 1999, τριών προγραμμάτων στον τομέα του πολιτισμού: το Καλειδοσκόπιο³ (1996-1999), το οποίο παρείχε στήριξη των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων με ευρωπαϊκή διάσταση· το Argiane⁴ (1997-1999), το οποίο παρείχε στήριξη στον τομέα των βιβλίων και της ανάγνωσης, συμπεριλαμβανομένης και της μετάφρασης· και το Raphaël⁵ (1997-1999), στόχος του οποίου ήταν να συμπληρώσει τις πολιτικές των κρατών μελών στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς πανευρωπαϊκής σημασίας.

Η συμβολή αυτών των προγραμμάτων «πρώτης γενιάς» στην ανάπτυξη κοινοτικής δράσης στον τομέα του πολιτισμού ήταν σημαντική. Λαμβάνοντας υπόψη τις θετικές πτυχές καθώς και τις αδυναμίες που έγιναν ορατές με τη βοήθεια αυτών των προγραμμάτων, η Επιτροπή, το 2000, αποφάσισε να τα αντικαταστήσει με ένα ενιαίο ολοκληρωμένο μέσο, το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000».

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» είναι ένα κοινοτικό πρόγραμμα το οποίο θεσπίστηκε για πέντε έτη (2000-2004) με συνολικό προϋπολογισμό 167 εκατομμυρίων ευρώ. Του προγράμματος προηγήθηκαν πιλοτικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 1999, και χορηγεί μη επιστρεπτές ενισχύσεις για σχέδια πολιτιστικής συνεργασίας σε όλους τους καλλιτεχνικούς και πολιτιστικούς τομείς (τέχνες του θεάματος, εικαστικές ή πλαστικές τέχνες, λογοτεχνία, πολιτιστική κληρονομιά, πολιτιστική ιστορία, κλπ.).

Σύμφωνα με την απόφαση, το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» έχει ως στόχο να συμβάλει στην προώθηση ενός κοινού για τους λαούς της Ευρώπης πολιτιστικού χώρου. Στο πλαίσιο αυτό, ευνοεί τη συνεργασία ανάμεσα στους καλλιτεχνικούς δημιουργούς, τους πολιτιστικούς φορείς, τους ιδιωτικούς και δημόσιους ανάδοχους, τις δραστηριότητες των πολιτιστικών δικτύων και τους άλλους εταίρους, καθώς και με τα πολιτιστικά ιδρύματα των κρατών μελών και των λοιπών συμμετεχόντων κρατών για την επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- την προώθηση του πολιτιστικού διαλόγου και της αμοιβαίας γνώσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών·
- την προώθηση της δημιουργικότητας και τη διασυνοριακή διάδοση του πολιτισμού, την κυκλοφορία των καλλιτεχνών, των δημιουργών και των λοιπών επαγγελματιών και φορέων του πολιτιστικού τομέα καθώς και των έργων τους, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους και στα κοινωνικώς μειονεκτούντα άτομα και στην πολιτισμική πολυμορφία·

³ Απόφαση αριθ. 719/96/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1996, για τη θέσπιση προγράμματος στήριξης των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων με ευρωπαϊκή διάσταση (Καλειδοσκόπιο), ΕΕ αριθ. L 99 της 20.4.1996 σ. 20 – 26.

⁴ Απόφαση αριθ. 2085/97/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 1997 για θέσπιση προγράμματος υποστήριξης, περιλαμβανομένης και της μετάφρασης, στον τομέα των βιβλίων και της ανάγνωσης (Argiane), ΕΕ αριθ. L 291 της 24.10.1997 σ. 26 – 34.

⁵ Απόφαση αριθ. 2228/97/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 1997 για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς (Πρόγραμμα «Raphael»), ΕΕ αριθ. L 305 της 8.11.1997 σ. 31 – 41.

- την ανάδειξη της πολιτιστικής πολυμορφίας και την ανάπτυξη νέων μορφών πολιτιστικής έκφρασης·
- την κοινή αποδοχή και την προβολή, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς πανευρωπαϊκής σημασίας· τη διάδοση της τεχνογνωσίας και την προαγωγή ορθών πρακτικών για τη διατήρηση και τη διαφύλαξή της·
- τη συνεκτίμηση του ρόλου του πολιτισμού στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη·
- την ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου και των ανταλλαγών μεταξύ ευρωπαϊκών και μη ευρωπαϊκών πολιτισμών·
- τη ρητή αναγνώριση του πολιτισμού ως οικονομικού παράγοντα αλλά και ως συντελεστή της κοινωνικής ένταξης και της ιδιότητας του πολίτη·
- τη βελτιωμένη πρόσβαση και συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή στην Ευρωπαϊκή Ένωση για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό πολιτών.

Σύμφωνα με την απόφαση, οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται με την παροχή χρηματικής υποστήριξης από το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» στις ακόλουθες δράσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν όλους τους πολιτιστικούς τομείς:

- Δράσεις 1: ειδικές καινοτόμες ή/και πειραματικές δράσεις, διάρκειας ενός έτους, στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον τρεις φορείς από τρεις συμμετέχουσες χώρες. Το ενδεικτικό μερίδιο ετήσιας χρηματοδότησης για τις εν λόγω δράσεις δεν πρέπει να υπερβαίνει το 45 % του ετήσιου προϋπολογισμού του προγράμματος.
- Δράσεις 2: ολοκληρωμένες δράσεις στο πλαίσιο πολυετών και διαρθρωμένων συμφωνιών πολιτιστικής συνεργασίας, διάρκειας περίπου 3 ετών, στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον πέντε φορείς από πέντε συμμετέχουσες χώρες. Το ενδεικτικό μερίδιο ετήσιας χρηματοδότησης για τις εν λόγω δράσεις δεν πρέπει να υπολείπεται του 35 % του ετήσιου προϋπολογισμού του προγράμματος.
- Δράσεις 3: ειδικές πολιτιστικές εκδηλώσεις ευρωπαϊκής ή/και διεθνούς εμβέλειας, μη καθορισμένης διάρκειας για τις οποίες δεν υπάρχουν απαιτήσεις εταιρικής σχέσης. Το ενδεικτικό μερίδιο ετήσιας χρηματοδότησης για τις δράσεις αυτές πρέπει να αντιστοιχούν περίπου στο 10 % του ετήσιου προϋπολογισμού του προγράμματος. Παραδείγματα τέτοιων δράσεων είναι ο θεσμός «πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης» ή οι «ευρωπαϊκές ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς».

Εκτός από τις δράσεις, θεσπίστηκαν πολιτιστικά σημεία επαφής σε εθελοντική βάση σε όλες σχεδόν τις συμμετέχουσες χώρες. Η σύναψη συμβάσεων με τα εν λόγω πολιτιστικά σημεία επαφής, καθώς και οι δραστηριότητες διάδοσης πληροφοριών και ενημέρωσης αντιστοιχούν το 10 % του προϋπολογισμού σύμφωνα με την απόφαση (βλέπε σημείο 2.1.4).

Οι δράσεις ακολουθούν είτε κάθετη προσέγγιση (λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε πολιτιστικού τομέα) είτε οριζόντια προσέγγιση (λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες περισσότερων πολιτιστικών τομέων). Το ενδεικτικό κονδύλι για την οριζόντια προσέγγιση αντιστοιχεί στο 10 % περίπου του χρηματοδοτικού πλαισίου του προγράμματος.

Μεταξύ 2000 και 2001, έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις στο πρόγραμμα, μέσω των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που δημοσιεύονταν ετησίως.

Το 2000, μόνο πολιτιστικοί φορείς που προέρχονταν από τα κράτη μέλη και τις χώρες του ΕΟΧ ήταν επιλέξιμοι για χρηματοδότηση. Το 2001, συμπεριλήφθησαν στο πρόγραμμα οι 10 συνδεδεμένες χώρες (Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Δημοκρατία της Σλοβακίας, Σλοβενία και Τσεχική Δημοκρατία).

Το 2001, καθορίστηκαν πιο συγκεκριμένα κριτήρια αποκλεισμού (τα οποία βασίζονταν σε τυπικά κριτήρια επιλεξιμότητας), ενώ, το ίδιο έτος, θεσπίστηκε ο επονομαζόμενος «κανόνας του 5 %», σύμφωνα με τον οποίο απαιτείται ελάχιστη χρηματοδοτική συμμετοχή από τους υπεύθυνους σχεδίων και τους συνδιοργανωτές. Ο εν λόγω κανόνας θεσπίστηκε με στόχο να διασφαλιστεί, ήδη από τη στιγμή της σύλληψης των σχεδίων, η τεχνική και οικονομική δέσμευση των συνδιοργανωτών, καθώς η εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα είχε γεννήσει αμφιβολίες ως προς τη σταθερότητα και την ειλικρίνεια διαφόρων συνεργασιών, πέρα από το επίπεδο της τυπικής αίτησης. Ο κανόνας του 5 % αφορά είτε ίδιους πόρους είτε πόρους που έχουν συγκεντρωθεί ή εξασφαλιστεί, και αποτελεί εγγύηση χειροπιαστής συνεργασίας.

2.1.2. Διαδικασία επιλογής

Οι δικαιούχοι του προγράμματος είναι πολιτιστικοί φορείς. Η επιλογή τους γίνεται βάσει διαδικασίας αποτελούμενης από τα ακόλουθα στάδια:

- Εκπλήρωση τεχνικών κριτηρίων επιλεξιμότητας: η Επιτροπή εξετάζει και καταγράφει τα σχέδια. Όσα από αυτά πληρούν τα τεχνικά κριτήρια επιλεξιμότητας σημειώνονται ως «προεπιλεγέντα». Οι οργανισμοί των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται ενημερώνονται ξεχωριστά για τους λόγους απόρριψης της αίτησής τους.
- Αξιολόγηση της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής ποιότητας από εμπειρογνώμονες⁶, δηλαδή, ανάλυση και βαθμολόγηση των προεπιλεγμένων σχεδίων από εμπειρογνώμονες. Οι εμπειρογνώμονες έχουν πρόσβαση, εάν το ζητήσουν, σε σχέδια τα οποία απορρίφθηκαν κατά τη διαδικασία προεπιλογής.
- Πρόταση της Επιτροπής: με βάση την αξιολόγηση των εμπειρογνομώνων, η Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο των σχεδίων που προτάθηκαν για χρηματοδότηση. Στην κορυφή του καταλόγου βρίσκονται τα σχέδια που έλαβαν την υψηλότερη βαθμολογία, και ακολουθούν όσα σχέδια μπορούν να καλυφθούν από τους διαθέσιμους δημοσιονομικούς πόρους.

⁶ Το υπουργείο Πολιτισμού κάθε συμμετέχουσας χώρας προτείνει κατάλογο εμπειρογνομώνων στο πλαίσιο του σχετικού καλλιτεχνικού τομέα οι οποίοι συνδράμουν την Επιτροπή στην αξιολόγηση των σχεδίων. Ο κατάλογος εμπειρογνομώνων δημοσιοποιείται στο τέλος της διαδικασίας επιλογής.

- Αποδοχή από την επιτροπή διαχείρισης: η επιτροπή διαχείρισης, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων εθνικών/περιφερειακών αρχών, πρέπει να εγκρίνει τον κατάλογο. Μόνο τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα ψήφου.
- Δικαίωμα ελέγχου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: ο κατάλογος πρέπει να υποβληθεί εν συνεχεία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο εντός περιόδου ενός μήνα μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα ελέγχου.
- Επαλήθευση, μέσω διυπηρεσιακής διαδικασίας διαβούλευσης, ότι τα σχέδια που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» δεν λαμβάνουν άλλη κοινοτική χρηματοδότηση.
- Έγκριση του οριστικού προϋπολογισμού του έργου από τις υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου της Επιτροπής.
- Σύναψη συμβάσεων με φορείς. Οι φορείς των οποίων τα σχέδια δεν επιλέχθηκαν ενημερώνονται σχετικά.
- Δημοσίευση του καταλόγου των επιλεγέντων σχεδίων.

2.1.3. Διαχείριση σχεδίων

Οι διαχειριστές σχεδίων της Επιτροπής είναι υπεύθυνοι για την όλη διαδικασία, από τη στιγμή της επιλογής των σχεδίων έως την έγκριση της τελικής έκθεσης. Κάθε διαχειριστής είναι υπεύθυνος για 40 έως 90 σχέδια. Η επαφή των διαχειριστών σχεδίων με τα σχέδια κατά τη διάρκεια της υλοποίησής τους είναι συνήθως αντανακλαστική, μολονότι ορισμένοι διαχειριστές σχεδίων ανταποκρίνονται σε προσκλήσεις των υπευθύνων των σχεδίων και παρευρίσκονται σε εκδηλώσεις που οργανώνουν οι τελευταίοι.

2.1.4. Τα πολιτιστικά σημεία επαφής

- Σε όλες σχεδόν τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα⁷ ιδρύθηκαν πολιτιστικά σημεία επαφής, σε εθελοντική βάση. Η απόφαση αναφέρει ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής είναι υπεύθυνα για τις παρακάτω δραστηριότητες:
 - να προβληθεί το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000»·
 - να διευκολυνθεί η πρόσβαση στο πρόγραμμα και να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή στις δραστηριότητές του, του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού επαγγελματιών και φορέων του πολιτιστικού τομέα, μέσω μιας αποτελεσματικής διάδοσης των πληροφοριών·
 - να εξασφαλισθεί αποτελεσματική σύνδεση με τους διάφορους οργανισμούς που παρέχουν ενίσχυση στον πολιτιστικό τομέα στα κράτη μέλη, ώστε να υπάρξει συμπληρωματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται δυνάμει του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» με τα εθνικά μέτρα στήριξης·

⁷ Στο Λιχτενστάιν δεν έχει ιδρυθεί πολιτιστικό σημείο επαφής.

- να εξασφαλισθούν, στο κατάλληλο επίπεδο, ενημέρωση και επαφή μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» και των φορέων που συμμετέχουν σε άλλα κοινοτικά προγράμματα ανοικτά σε πολιτιστικά σχέδια.

Η Επιτροπή υπογράφει σύμβαση κοινοτικής επιδότησης με τα πολιτιστικά σημεία επαφής, στην οποία καθορίζονται οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των πολιτιστικών σημείων επαφής και ορίζεται χρηματική αποζημίωση για τις δραστηριότητές τους. Τα πολιτιστικά σημεία επαφής συνέρχονται σε εξαμηνιαίες επίσημες συνεδριάσεις τις οποίες διοργανώνει το πολιτιστικό σημείο επαφής της χώρας που κατέχει την Προεδρία της ΕΕ. Στις εν λόγω συνεδριάσεις παρευρίσκεται εκπρόσωπος της Επιτροπής. Επιπλέον, μία ή δύο φορές τον χρόνο, τα πολιτιστικά σημεία επαφής καλούνται στις Βρυξέλλες για εκπαίδευση και ανταλλαγή απόψεων.

2.1.5. Διάδοση πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα

Πληροφορίες για το πρόγραμμα παρέχονται από διάφορες πηγές, όπως η Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η ιστοθέση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» και οι δραστηριότητες των πολιτιστικών σημείων επαφής. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής παρουσιάζουν επίσης το πρόγραμμα σε κάθε ευκαιρία, ενώ επιπλέον υπάρχει «αριθμός ατελούς κλήσης» της Επιτροπής για απαντήσεις σε ερωτήματα του κοινού. Εξάλλου, από το 2002, έχουν προστεθεί και νέες δραστηριότητες διάδοσης πληροφοριών. Από το 2002, διατίθεται δωρεάν σε όλους τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο, ενώ από τον Μάρτιο του 2002 λειτουργεί πολιτιστική πύλη στο Διαδίκτυο όπου παρουσιάζονται όλες οι δραστηριότητες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων που σχετίζονται με τον πολιτισμό. Στην ιστοθέση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και τις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος στο πλαίσιο του προγράμματος, και δημοσιεύονται οι κατάλογοι των επιλεγέντων σχεδίων.

Στο επίπεδο των σχεδίων, οι υπεύθυνοι των σχεδίων και οι συνδιοργανωτές υποχρεούνται να διαδίδουν τα αποτελέσματα των σχεδίων καθώς και βέλτιστες πρακτικές με τα μέσα που διαθέτουν, όπως εκθέσεις, σεμινάρια, CD-ROM ή ιστοσελίδες. Απαιτείται το λογότυπο του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» να εμφανίζεται σε όλα τα προϊόντα των χρηματοδοτούμενων σχεδίων.

2.1.6. Συμπληρωματικότητα με άλλα κοινοτικά προγράμματα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στηρίζει επίσης τις επιχειρήσεις πολιτιστικής παραγωγής και τον πολιτιστικό τομέα μέσω διαφορετικών προγραμμάτων, κονδυλίων και πρωτοβουλιών⁸. Εντούτοις, καμία από αυτές τις κοινοτικές παρεμβάσεις δεν έχει ως γενικό στόχο την πολιτιστική συνεργασία, καθώς μόνο το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» επικεντρώνεται αποκλειστικά σε αυτήν.

⁸ Παραδείγματος χάριν, τα προγράμματα MEDIA, Σωκράτης, LEONARDO DA VINCI, Νεολαία και τα διαρθρωτικά ταμεία.

3. Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

3.1. Όροι της αξιολόγησης

Σε απάντηση στο προαναφερθέν άρθρο 8 της απόφασης, η Επιτροπή (ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός, Διεύθυνση C-2) δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προσφορών για την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» (ΓΔ ΕΑC/90/01). Ο ανάδοχος που επελέγη για την αξιολόγηση ήταν η δανική εταιρεία συμβούλων PLS Ramboll Management. Η αξιολόγηση διενεργήθηκε από τον Οκτώβριο του 2002 έως τον Φεβρουάριο του 2003. Η τελική έκθεση διαβιβάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2003.

Σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, το πεδίο της αξιολόγησης περιελάμβανε: (i) αναλυτική παρουσίαση των επιτευγμάτων που πραγματοποιήθηκαν με τη στήριξη του προγράμματος, του τρόπου χρησιμοποίησης των πόρων του προγράμματος καθώς και των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου του· (ii) εκτίμηση του αντικτύπου του προγράμματος· (iii) εκτίμηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του προγράμματος, καθώς και της ερμηνείας του. Έπρεπε επίσης να περιλαμβάνει συμπεράσματα και εκτιμήσεις του αξιολογητή.

3.2. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που χρησιμοποίησε ο αξιολογητής περιελάμβανε την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με εμπειρογνώμονες, πολιτιστικά σημεία επαφής και μέλη του προσωπικού της Επιτροπής, καθώς και έρευνα μεταξύ των υπευθύνων και των συνδιοργανωτών των επιλεγέντων σχεδίων αλλά και των αιτούντων που απορρίφθηκαν. Διενεργήθηκαν επίσης επί τόπου μελέτες περιπτώσεων.

Ο αξιολογητής αναγνώρισε ότι η μεθοδολογία που επελέγη, όπως όλες εξάλλου οι μεθοδολογίες, παρουσίαζε ορισμένες αδυναμίες: *Αναμφίβολα, η έρευνα μεταξύ των υπευθύνων των σχεδίων αποτελεί τη βάση της αξιολόγησης. Η προσέγγιση αυτή επελέγη διότι τα σχέδια μετατρέπουν το 90 % των κονδυλίων του προγράμματος σε πολιτιστικές δραστηριότητες. Συνεπώς, η ακρίβεια και η αντιπροσωπευτικότητα αυτού του στοιχείου έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία.*

Για το λόγο αυτό, και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αξιολογητής έχει μεγαλύτερη εμπειρία στον τομέα της αξιολόγησης απ' ό,τι στον πολιτιστικό τομέα αυτόν καθεαυτό, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις που παρουσιάζει ο αξιολογητής θα αποτελέσουν αντικείμενο προσεκτικής ανάλυσης εκ μέρους της Επιτροπής.

3.3. Αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης

Οι διαπιστώσεις του αξιολογητή είναι οι ακόλουθες.

3.3.1. *Επισκόπηση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» το 2000 και το 2001*

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» ακολούθησε μια περιεκτική και συνεκτική λογική, με στόχο την ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας στην Ευρώπη. Κατά την περίοδο 2000-2001, επήλθαν αλλαγές στη διαχείριση και στις προδιαγραφές του προγράμματος. Η κυριότερη από τις εν λόγω αλλαγές ήταν η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος ώστε να συμπεριλάβει τις συνδεδεμένες χώρες. Επιπλέον, το 2001 επιβλήθηκε σε όλους τους υπεύθυνους σχεδίων και τους συνδιοργανωτές ελάχιστη χρηματοδοτική συμμετοχή σε ποσοστό 5 % επί των συνολικών προϋπολογισμών των σχεδίων, ώστε να διασφαλιστεί η πραγματική και εποικοδομητική συμμετοχή όλων των μερών στο σχέδιο.

Το 2000 και το 2001, υποβλήθηκαν συνολικά 1.628 αιτήσεις στο πρόγραμμα, εκ των οποίων οι 406 έλαβαν χρηματοδότηση (περίπου το 25 %). Οι 1.514 από τις αιτήσεις υποβλήθηκαν από πολιτιστικούς φορείς των κρατών μελών⁹. Το 2001, παρατηρήθηκε σημαντική μείωση του αριθμού αιτήσεων. Ο αριθμός των αιτήσεων που απορρίφθηκαν βάσει των τυπικών κριτηρίων επιλεξιμότητας ήταν υψηλότερος το 2001 από ό,τι το 2000.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, η μείωση του αριθμού αιτήσεων οφείλεται εν πολλοίς στο γεγονός ότι πολλοί οργανισμοί, η αίτηση των οποίων είχε απορριφθεί το 2000 με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε τα κριτήρια επιλεξιμότητας, συνειδητοποίησαν ότι το σχέδιό τους δεν ανταποκρίνεται στο πνεύμα του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» και δεν υπέβαλαν νέα αίτηση το 2001. Η μείωση αυτή καθεαυτή είναι ήσσονος σημασίας· εκείνο που έχει σημασία είναι ο αριθμός των «καλών» αιτήσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις, δηλαδή των αιτήσεων που αφορούν οικονομικά βιώσιμα σχέδια τα οποία στοχεύουν σε πραγματική εταιρική σχέση και συνεργασία και δημιουργούν σημαντική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

3.3.2. *Η χρηματοδότηση*

Οι πέντε κορυφαίες χώρες όσον αφορά τη χρηματοδότηση ήταν η Γαλλία, η Ιταλία, η Γερμανία, το Βέλγιο και η Ισπανία, και η χρηματοδότηση αντιστοιχούσε περίπου στον αριθμό αιτήσεων που υπέβαλαν οι χώρες αυτές¹⁰.

Η κατανομή κονδυλίων ανά τομέα που προβλέπει η απόφαση αντιστοιχούσε σε γενικές γραμμές στην πραγματική χρηματοδότηση του προγράμματος το 2000 και το 2001, ενώ η πολιτιστική κληρονομιά και η καλλιτεχνική δημιουργία ήταν οι τομείς που αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο μερίδιο επιλεγέντων σχεδίων και έλαβαν το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής χρηματοδότησης.

3.3.3. *Καθορισμός των στόχων*

Τα περισσότερα σχέδια που επελέγησαν ήταν προσανατολισμένα σε περισσότερους του ενός ειδικούς στόχους του προγράμματος. Οι φορείς δεν θεώρησαν ότι οι στόχοι ήταν

⁹ Πρέπει να σημειωθεί ότι η συμμετοχή των συνδεδεμένων χωρών ξεκίνησε μόλις το 2001.

¹⁰ Αυτό αφορά τους υπεύθυνους σχεδίων. Η Επιτροπή επιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η αξία αυτής της δήλωσης είναι περιορισμένη, καθώς τα περισσότερα σχέδια (εξαιρουμένων των σχεδίων μετάφρασης και ορισμένων σχεδίων της Δράσης 3) όφειλαν να περιλαμβάνουν εταιρική σχέση τουλάχιστον 3 φορέων από 3 διαφορετικές χώρες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

δύσκολο να μετατραπούν σε σχέδια ούτε ότι συνιστούσαν περιορισμό στην καλλιτεχνική τους δημιουργικότητα.

Ως προς τους στόχους του, το πρόγραμμα ήταν συμπληρωματικό σε άλλες κοινοτικές δράσεις και στις πολιτικές των κρατών μελών στον τομέα του πολιτισμού.

3.3.4. Οι δικαιούχοι

Ανατέθηκαν σχέδια σε ευρύ φάσμα οργανισμών. Εντούτοις, ΜΚΟ ήταν συχνότερα υπεύθυνοι σχεδίων. Η πλειονότητα των εν λόγω ΜΚΟ ήταν σχετικά μικρές οργανώσεις, με ετήσιο προϋπολογισμό κάτω των 250.000 ευρώ και με περιορισμένο αριθμό υπαλλήλων.

3.3.5. Οι εταιρικές σχέσεις

Τυπικά, συνήφθησαν εταιρικές σχέσεις βασισμένες σε προηγούμενες συνεργασίες (62 %), οι διάφοροι φορείς είχαν την τάση να συνάπτουν εταιρικές σχέσεις με παρεμφερείς οργανισμούς άλλων χωρών, οι πολιτιστικοί φορείς των μεγαλύτερων χωρών ήταν οι πιο δραστήριοι όσον αφορά τις διασυνοριακές εταιρικές σχέσεις και πολιτιστικοί φορείς από όλα τα κράτη μέλη διαχειρίστηκαν σχέδια, ενώ η συμμετοχή φορέων από τις συνδεδεμένες χώρες ήταν περισσότερο άنيση.

Ο προαναφερθείς «κανόνας του 5 %» αποτέλεσε καλό μέσο ώστε να διασφαλιστεί η ενεργή συμμετοχή όλων των πολιτιστικών φορέων στα σχέδια. Ωστόσο, σύμφωνα με τον αξιολογητή, η χρήση αυτού του μέσου αποτρέπει ενδεχομένως τη σύναψη νέων εταιρικών σχέσεων μεταξύ φορέων που δεν έχουν προηγούμενο ιστορικό συνεργασίας. Επιπλέον, είναι πιθανόν να εμποδίζει ορισμένους πολιτιστικούς φορείς από τις συνδεδεμένες χώρες να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, καθώς αντιστοιχεί σε σχετικά υψηλή οικονομική επιβάρυνση για τους εν λόγω φορείς.

3.3.6. Διάδοση πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα

Όσον αφορά τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα, η Επιτροπή ανέπτυξε ορισμένες δραστηριότητες (βλέπε σημείο 2.1.5 ανωτέρω), ιδίως κατά τα έτη μετά την περίοδο αξιολόγησης. Ωστόσο, θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με το πρόγραμμα στους πολιτιστικούς φορείς εν γένει και στους αιτούντες ειδικότερα.

3.4. Ποιότητα

Σύμφωνα με τον αξιολογητή, το εκάστοτε σχέδιο έπρεπε να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια ώστε να θεωρηθεί σχέδιο υψηλής ποιότητας:

- Συνάφεια: το σχέδιο ανταποκρίνεται σε κάποια πραγματική ανάγκη των ενδιαφερόμενων πολιτιστικών φορέων και συνάδει με τους στόχους του προγράμματος.
- Αποτέλεσμα: το αποτέλεσμα ανταποκρίνεται στους πόρους που χρησιμοποιήθηκαν.

- Εμβέλεια: το σχέδιο απευθύνεται σε προκαθορισμένη ομάδα στόχο και ανταποκρίνεται στους πόρους που χρησιμοποιήθηκαν.
- Καταλληλότητα: το σχέδιο διεκπεραιώνεται από το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, την κατάλληλη οργανωτική δομή και από ικανούς υπευθύνους σχεδίων.

3.4.1. *Συνάφεια*

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» παρουσίαζε συνάφεια, καθώς διάφορες έρευνες που διενήργησε η εταιρεία συμβούλων κατέδειξαν ότι η μεγάλη πλειονότητα των υπευθύνων των σχεδίων και των συνδιοργανωτών θεωρούσαν ότι τα αποτελέσματα δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν χωρίς τη διασυννοριακή πτυχή που περιλαμβάνει το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» και ότι ενδεχομένως δεν θα είχαν υλοποιήσει σχετικά σχέδια χωρίς τη χρηματοδότηση της ΕΕ.

3.4.2. *Αποτέλεσμα*

Συνολικά, η συντριπτική πλειονότητα των πολιτιστικών φορέων θεωρούσε ότι η ποιότητα των αποτελεσμάτων συμβάδιζε με τις προσδοκίες τους.

3.4.3. *Εμβέλεια*

Κατά την εξέταση της εμβέλειας των σχεδίων δόθηκε έμφαση στη σχέση μεταξύ της σχεδιαζόμενης εμβέλειας και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν, περιλαμβανομένης της αλληλεπίδρασης μεταξύ των σχεδίων και των δικαιούχων/καταναλωτών/χρηστών τους. Τα στοιχεία αποκαλύπτουν ότι το 89 % των σχεδίων πέτυχε τα αποτελέσματα που είχε σχεδιάσει.

3.4.4. *Καταλληλότητα*

Σε όλες τις περιπτώσεις, τόσο οι υπεύθυνοι σχεδίων όσο και οι συνδιοργανωτές τόνισαν το υψηλό επίπεδο καταλληλότητας των συνεργατών τους όσον αφορά τις καλλιτεχνικές/επαγγελματικές ικανότητές τους, οι οποίες θεωρήθηκε ότι προσέδωσαν αξία στα αποτελέσματα του σχεδίου.

Η ανάλυση της PLS Ramboll κατέδειξε ότι περισσότεροι συνδιοργανωτές ήταν περισσότερο ικανοποιημένοι από τις διοικητικές ικανότητες των υπευθύνων των σχεδίων (82 %) παρά από τις επαγγελματικές τους δεξιότητες (74 %). Όσον αφορά τους υπευθύνους των σχεδίων ισχύει ακριβώς το αντίθετο, καθώς εκτίμησαν περισσότερο τις επαγγελματικές δεξιότητες των συνδιοργανωτών (90 %) και λιγότερο τις διοικητικές τους ικανότητες (67 %).

3.5. **Αντίκτυπος**

Από τη συγγραφή υποχρεώσεων και τα έντυπα αιτήσεως των σχεδίων συνάγεται ότι τρία είδη συνεπειών μπορούν να αποτελέσουν κοινά εννοιολογικά στοιχεία σε όλα τα σχέδια, ήτοι:

- Η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία των σχεδίων: στήριξη της ανάδειξης ευρωπαϊκών δικτύων, οργανωτές/θεσμική συνεργασία και κυκλοφορία καλλιτεχνών και έργων.
- Η πολιτιστική προστιθέμενη αξία των σχεδίων: προώθηση νέων μορφών καλλιτεχνικής έκφρασης και ενίσχυση της εκπαίδευσης και της πρόσβασης στον πολιτισμό.
- Ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος των σχεδίων: ενθάρρυνση πρωτοβουλιών μεταξύ πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων για την επίτευξη κοινωνικής ένταξης και πολιτιστικής χειραφέτησης για μειονεκτούσες ομάδες και νέους.
- Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» επέφερε πολιτιστική προστιθέμενη αξία μέσω της δημιουργίας νέων μορφών καλλιτεχνικής έκφρασης, της προσέλκυσης μεγαλύτερου κοινού από ό,τι είχε σχεδιαστεί στις παραστάσεις των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα και της ενθάρρυνσης της κυκλοφορίας των καλλιτεχνών και των πολιτιστικών φορέων. Ο αξιολογητής συμπέρανε επίσης ότι το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» πέτυχε να επιφέρει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία ως προς τη δημιουργία νέας διασυνοριακής συνεργασίας και νέων εταιρικών σχέσεων οι οποίες φαίνεται πως είναι βιώσιμες. Ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος του προγράμματος φαίνεται πιο περιορισμένος, καθώς οι μισοί σχεδόν υπεύθυνοι των σχεδίων δήλωσαν ότι δεν είχε βελτιωθεί η πρόσβαση στον πολιτισμό¹¹.

3.6. Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα

Οι αξιολογητές θεώρησαν ότι ένα σχέδιο ήταν αποδοτικό στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα αποτελέσματα αποκομίζονταν με λογικό κόστος, ενώ ήταν αποτελεσματικό στις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποκομίζονταν τα αναμενόμενα αποτελέσματα με παράλληλη επίτευξη των στόχων.

Η PLS Ramboll παρείχε συνοπτική ανάλυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των σχεδίων, των πολιτιστικών σημείων επαφής και του προγράμματος «Πολιτισμός 2000».

3.6.1. Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των σχεδίων

Ο αξιολογητής διαπίστωσε ότι ορισμένα σχέδια υλοποιήθηκαν κατά τρόπο αποδοτικό και αποτελεσματικό. Οι υπεύθυνοι των σχεδίων ανέφεραν ότι πέτυχαν αποδοτικότητα καθώς διεκπεραίωσαν τα σχέδια με λογικό κόστος. Επιπλέον, οι υπεύθυνοι των σχεδίων και οι συνδιοργανωτές ανέφεραν ότι επετεύχθη αποτελεσματικότητα, καθώς επιτεύχθηκαν στην πλειοψηφία τους οι στόχοι των σχεδίων.

¹¹ Η Επιτροπή θα ήθελε εντούτοις να τονίσει ότι, σύμφωνα με τον αξιολογητή, η «πολιτιστική προστιθέμενη αξία» (τμήμα της οποίας αποτελεί η «πρόσβαση στον πολιτισμό») ήταν υψηλή. Επιπλέον, το 94% των υπευθύνων των σχεδίων θεωρούν ότι τα σχέδιά τους βελτίωσαν την πρόσβαση στον πολιτισμό. Το μοναδικό ζήτημα που δημιούργησε προβλήματα στους υπευθύνους σχεδίων, τα οποία σχετίζονταν με τον καθορισμό των στοχευόμενων δικαιούχων, ήταν το ζήτημα του ποιος επωφελείται από τη βελτιωμένη πρόσβαση στον πολιτισμό. Ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος των πολιτιστικών σχεδίων είναι, συνεπώς, αδύνατο να υπολογιστεί.

3.6.2. *Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των πολιτιστικών σημείων επαφής*

Στοιχεία που προέκυψαν από τις συνεντεύξεις και τα έγγραφα τεκμηρίωσης κατέδειξαν ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής είχαν εν γένει υλοποιήσει αποδοτικά τις δραστηριότητες που είχαν συμφωνηθεί στις συμβάσεις με την Επιτροπή. Αυτό υποστηρίζεται από στοιχεία τα οποία καταδεικνύουν ότι πολλά πολιτιστικά σημεία επαφής δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα της μείωσης του κόστους (ηλεκτρονική διανομή πληροφοριών, εντύπων αιτήσεων κλπ.).

Από τον Αύγουστο του 2001, τα πολιτιστικά σημεία επαφής παρέχουν επίσης βοήθεια στους αιτούντες για την αναζήτηση και τον εντοπισμό εταίρων για την υλοποίηση διασυνοριακών σχεδίων μέσω του μηχανισμού αναζήτησης εταίρων. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των ερευνών κατέδειξαν ότι σε ελάχιστες περιπτώσεις τα πολιτιστικά σημεία επαφής είχαν διευκολύνει τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων.

Επιπλέον, ο αξιολογητής είναι της γνώμης ότι μια πιο αντικειμενική, πλην όμως πρόχειρη, ένδειξη της αποδοτικότητας των πολιτιστικών σημείων επαφής ενδεχομένως να συνίσταται στο γεγονός ότι, ενώ οι συμβάσεις όριζαν ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής όφειλαν απλώς να προάγουν εν γένει το πρόγραμμα και να παρέχουν βοήθεια στους αιτούντες, η συντριπτική πλειονότητά τους παρείχε επίσης βοήθεια στα σχέδια κατά τη διάρκεια της υλοποίησής τους.

Έτσι, η ανάλυση της PLS Ramboll Management κατέδειξε ότι, αφενός, τα στοιχεία ενδεχομένως να αποδεικνύουν ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής διέθεταν περισσότερους πόρους από ό,τι ήταν απαραίτητα, ή ότι, αφετέρου, οι διαδικασίες μείωσης του κόστους των πολιτιστικών σημείων επαφής ενδεχομένως να τους έδιναν τη δυνατότητα να αναλάβουν αυτά τα επιπλέον καθήκοντα ή ότι θα μπορούσαν να εκτελέσουν αυτά τα επιπλέον καθήκοντα μέσω πρόσθετης χρηματοδότησης από κρατικούς ή ιδιωτικούς φορείς.

3.6.3. *Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του προγράμματος*

Ο αξιολογητής θεωρεί ότι η διαχείριση του προγράμματος διεκπεραιώθηκε με αποδοτικό τρόπο, και το πρόγραμμα εκτελέστηκε με αποτελεσματικότητα όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του, παρά τους περιορισμούς που οφείλονταν στο επίπεδο χρηματοδότησης. Ωστόσο, θα μπορούσαν να επέλθουν ορισμένες βελτιώσεις με στόχο τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης και της εφαρμογής του προγράμματος.

3.6.3.1. *Η διαδικασία επιλογής*

Σύμφωνα με την ανάλυση της PLS Ramboll Management, η διαδικασία επιλογής το 2000 και το 2001 δεν ήταν όσο διαφανής και ταχεία θα μπορούσε να είναι, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή πραγματοποίησε όλα τα απαραίτητα βήματα προκειμένου να επισπεύσει τη διαδικασία επιλογής.

Οι συνεντεύξεις που πραγματοποίησε ο αξιολογητής με πολιτιστικούς φορείς κατέδειξαν ότι το ζήτημα δεν ήταν να χρησιμοποιηθούν ανώνυμοι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες, αλλά μάλλον η διάρκεια και η διαφάνεια της διαδικασίας (δηλαδή, η «παρακολούθησή» της και η «ενημέρωσή»).

Η διαδικασία επιλογής καθορίστηκε στο δίκτυο προγραμματισμού. Το 2000 και το 2001 η εν λόγω διαδικασία διήρκεσε έξι ολόκληρους μήνες. Σύμφωνα με τον αξιολογητή, η συμμετοχή στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της επιτροπής διαχείρισης προσέθεσε ένα στάδιο πολιτικής εμπλοκής στη διαδικασία επιλογής και επιβράδυνε σημαντικά την εν λόγω διαδικασία, κατά δύο μήνες περίπου. Μολονότι η εμπλοκή αυτή συνιστά πολιτική πραγματικότητα, επιμήκυνε τη διαδικασία επιλογής και προκάλεσε αδικαιολόγητη καθυστέρηση στις προετοιμασίες των φορέων.

Το θέμα της διάρκειας της διαδικασίας επιλογής ενδεχομένως να μη σχετίζεται μόνο με τη διαδικασία επιλογής αυτή καθαυτή, αλλά και με τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους. Ο αξιολογητής σημείωσε ότι η Επιτροπή πιθανόν να χρειάζεται επιπλέον ανθρώπινους πόρους για τη διεκπεραίωση των σχετικών διαδικασιών, προκειμένου να τηρηθούν σαφή χρονοδιαγράμματα στο μέλλον.

Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει το γεγονός ότι η εφαρμογή του νέου δημοσιονομικού κανονισμού και των νομικών υποχρεώσεων που συνδέονται με αυτόν το 2003 θα αυξήσει τους μηχανισμούς ελέγχου και τις απαιτήσεις.

3.6.3.2. Σύστημα παρακολούθησης

Η αποδοτικότητα της διαχείρισης του προγράμματος εκ μέρους της Επιτροπής θα μπορούσε να βελτιωθεί με την ενοποίηση των υφιστάμενων πληροφοριών αναφορικά με τα σχέδια και τους φορείς σε μια ενιαία ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Η εν λόγω βάση δεδομένων θα παρείχε τη δυνατότητα στην Επιτροπή να συγκεντρώνει, να εξάγει και να αναλύει με ευκολία στατιστικές πληροφορίες αναφορικά με τα χαρακτηριστικά αιτούντων και επιλεγέντων έργων, καθώς και άλλες πληροφορίες σημαντικές για την παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος.

3.6.3.3. Ταμειακή ροή στα σχέδια

Οι οικονομικές απαιτήσεις εν γένει δεν ήταν υπερβολικά γραφειοκρατικές δεδομένων των απαιτήσεων οικονομικού ελέγχου με τις οποίες έπρεπε να συμμορφωθεί η Επιτροπή. Ωστόσο, οι περιορισμένες οργανωτικές ικανότητες των πολιτιστικών φορέων ήταν πιθανό να περιορίσουν την ταμειακή ροή της οργάνωσης. Η διαδικασία που ακολουθεί η Επιτροπή για τα σχέδια της Δράσης 1 (τα οποία αποτελούν την πλειονότητα των υποστηριζόμενων σχεδίων) με δόσεις «50 % πριν/50 % μετά» αποτέλεσε πρόκληση για πολλούς φορείς όσον αφορά την ταμειακή ροή. Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτός ο κανόνας του «50/50» αντικαταστάθηκε το 2003 από τον κανόνα του «70 % πριν/30 % μετά».

3.6.3.4. Διάλογος με φορείς του πολιτιστικού τομέα

Η Επιτροπή εκδήλωσε ενδιαφέρον για συμβουλευτικές υπηρεσίες όσον αφορά τον τρόπο βελτίωσης του προγραμματισμού, των διαδικασιών επιλογής και της συνεργασίας με σχέδια προκειμένου να βελτιώσει τον προγραμματισμό του προγράμματος «Πολιτισμός 2000». Η Επιτροπή θα μπορούσε να ωφεληθεί από επιπλέον διαβουλεύσεις με τα πολιτιστικά σημεία επαφής όσον αφορά την απόκτηση συστηματικής ενημέρωσης από τους φορείς, από τη βάση προς την κορυφή.

3.6.3.5. Ιεράρχηση των στόχων

Οι στόχοι του προγράμματος, όπως αναφέρονται στην απόφαση, παρουσίαζαν μεγάλο εύρος και ποικιλία, ενώ πρωταρχικός στόχος ήταν η ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας στην Ευρώπη. Αυτό έπρεπε να συνδεθεί με τη διαθέσιμη χρηματοδότηση του προγράμματος, η οποία ανερχόταν σε 167 εκατομμύρια για πέντε χρόνια.

Η ύπαρξη περιορισμένων ή ευρύτερων στόχων είχε πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ενώ οι περιορισμένοι στόχοι ήταν ίσως πιο συγκεκριμένοι και πιο εύκολο να επιτευχθούν, προκαλούσαν ενδεχομένως περισσότερους περιορισμούς όσον αφορά τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Οι ευρείς στόχοι είχαν το πλεονέκτημα ότι διευκόλυναν τους πολιτιστικούς φορείς να τους μετατρέψουν σε ιδέες για σχέδια, χωρίς το αίσθημα του περιορισμού, γεγονός που παρείχε τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων μορφών πολιτιστικής έκφρασης και καλλιτεχνικής καινοτομίας. Εντούτοις, από τη σκοπιά της πολιτικής, η τεράστια πολυμορφία των σχεδίων, η οποία περιελάμβανε αρκετούς ευρείς στόχους, είχε ως αποτέλεσμα οι στόχοι αυτοί να είναι κάπως γενικοί, γεγονός που ενδεχομένως αποτέλεσε εμπόδιο στην επίτευξη των στοχευόμενων αποτελεσμάτων.

Η μελλοντική πρόκληση έγκειται στη δημιουργία ενός ισορροπημένου προγράμματος, το οποίο να λαμβάνει υπόψη την ειδική φύση του πολιτιστικού τομέα και των προϊόντων του, και παράλληλα να δεσμεύεται για την επίτευξη ορισμένων επιμέρους στόχων, οι οποίοι ανταποκρίνονται στο συνολικό πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής, και το οποίο να μην περιλαμβάνει υπερβολικά ευρείς στόχους.

4. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

4.1. Βελτίωση της διάδοσης πληροφοριών και της πληροφόρησης σχετικά με το πρόγραμμα

4.1.1. Σαφής στρατηγική διάδοσης πληροφοριών

Σύμφωνα με τον αξιολογητή, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη βοήθεια μιας σαφέστερης στρατηγικής διάδοσης πληροφοριών. Τούτο θα απαιτούσε τον εντοπισμό εκείνων των πολιτιστικών φορέων που είναι δυνητικοί δικαιούχοι χρηματοδότησης και θα στόχευε στη διάδοση πληροφοριών στους «τυπικούς δικαιούχους» του προγράμματος, ιδίως στις συνδεδεμένες χώρες.

Μολονότι η Επιτροπή συμμαρτίζει την άποψη ότι μια σαφής στρατηγική επικοινωνίας και διάδοσης πληροφοριών είναι ζωτικής σημασίας ώστε να δοθεί δυνατότητα συμμετοχής στο πρόγραμμα όσο το δυνατόν περισσότερων πολιτιστικών φορέων, θεωρεί ότι υπάρχει ήδη τέτοια στρατηγική (βλέπε σημείο 2.1.5 ανωτέρω). Η εν λόγω στρατηγική, όπως πληροφορεί ο αξιολογητής, βελτιώθηκε κατά τα έτη υλοποίησης του προγράμματος, ούτως ώστε πολλές αδυναμίες σε αυτό το επίπεδο, οι οποίες έγιναν αισθητές κατά τα δύο πρώτα έτη υλοποίησης του προγράμματος, δεν υπάρχουν πλέον ή πρόκειται να εκλείψουν πολύ σύντομα (μέσω μιας πολύ ευρύτερης διανομής του ηλεκτρονικού ενημερωτικού δελτίου που δημιουργήθηκε το 2002 και της συνεχιζόμενης αναδιάρθρωσης της ιστοθέσης της Επιτροπής ώστε να καταστεί πληρέστερη και φιλικότερη προς τον χρήστη).

Όσον αφορά τον προσδιορισμό των «τυπικών δικαιούχων», η Επιτροπή διερωτάται κατά πόσον είναι εφικτό κάτι τέτοιο, και ιδιαίτερα κατά πόσον είναι σωστό από πολιτική άποψη. Προκαλεί διακρίσεις και υπονομεύει τον ανταγωνισμό επί ίσοις όροις. Στην πραγματικότητα, όλοι οι πολιτιστικοί φορείς έχουν τα ίδια δικαιώματα, και η Επιτροπή μεριμνά ώστε να έχουν ισότιμη και μη διακριτική μεταχείριση εκ μέρους της.

4.1.2. Πιθανότητες χρηματοδότησης

Σύμφωνα με τον αξιολογητή, ένας άλλος τρόπος για να υπάρξει μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων θα ήταν η πληροφόρηση των φορέων για τη σχετικά μεγάλη πιθανότητα χρηματοδότησης των σχεδίων τους. Η πιθανότητα χρηματοδότησης είναι μάλλον μεγαλύτερη από όσο οι ίδιοι νομίζουν (ένας στους τέσσερις για την περίοδο 2000-2001). Ωστόσο, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι τα ποσοστά αυτά εξαρτώνται από τον αριθμό των αιτήσεων που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, καθώς και από την ποιότητα των μεμονωμένων αιτήσεων.

Η Επιτροπή επικροτεί την ιδέα να αυξηθεί ο αριθμός των αιτήσεων που υποβάλλονται, διότι εάν υπάρχουν περισσότερα σχέδια υψηλής ποιότητας, τότε θα αποκλείονται τα σχέδια χαμηλότερης ποιότητας. Η Επιτροπή επιστά την προσοχή στο γεγονός ότι παρέχει ήδη πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των αιτήσεων, καθώς για τον αριθμό των προεπιλεγέντων και των επιλεγέντων σχεδίων, στην ιστοθέση της και στο μηνιαίο ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο.

4.2. Βελτίωση της διαχείρισης του προγράμματος

4.2.1. Στενότερος διάλογος με τους δικαιούχους

Ο στενότερος διάλογος με τους δικαιούχους του προγράμματος θα οδηγούσε σε καλύτερη προσαρμογή του προγράμματος στις ανάγκες τους. Στενότερος διάλογος θα μπορούσε να επιτευχθεί με την πλήρη αξιοποίηση των πολιτιστικών σημείων επαφής ως «σημείων ακρόασης» μέσω εθνικών σεμιναρίων, ερευνών μεταξύ των χρηστών και διαβουλεύσεων με εμπειρογνώμονες. Αυτή η μορφή ροής πληροφοριών από τα πολιτιστικά σημεία επαφής θα μπορούσε με τον τρόπο αυτόν να παράσχει στην Επιτροπή πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σε επίπεδο σχεδίων, μολονότι δεν πρέπει να λησμονείται ότι αυτές οι λειτουργίες υπάγονται ήδη στην αρμοδιότητα των πολιτιστικών σημείων επαφής.

Η Επιτροπή συμμαρτίζει την άποψη του αξιολογητή σύμφωνα με την οποία η ύπαρξη στενότερου διαλόγου με τους δικαιούχους είναι σημαντική για τη βελτίωση του προγράμματος. Για το λόγο αυτό, το 2001 διεξήχθη το φόρουμ για την πολιτιστική συνεργασία στην Ευρώπη και πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με την πιθανή δημιουργία νέου προγράμματος πολιτιστικής συνεργασίας. Επιπλέον, η Επιτροπή παρευρίσκεται στις επίσημες συνεδριάσεις με τα πολιτιστικά σημεία επαφής, έχει τακτικές άτυπες επαφές μαζί τους και τα προσκαλεί σε εκπαιδευτικές συνεδριάσεις στις Βρυξέλλες, εξασφαλίζοντας έτσι επαρκή ροή πληροφοριών. Η Επιτροπή έχει επίσης τακτικές, άτυπες ως επί το πλείστον, επαφές με τους ίδιους τους δικαιούχους του προγράμματος, συνεπώς είναι πλήρως ενήμερη για τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους.

Επιπλέον, η επέκταση του ρόλου των πολιτιστικών σημείων επαφής ώστε να επιτελέσουν λειτουργίες «σημείων ακρόασης» ενδεχομένως να έχει ως αποτέλεσμα υπερβολικό φόρτο για αυτά, με αποτέλεσμα να τα εμποδίσει να διαδραματίσουν το ρόλο που προβλέπουν οι συμβάσεις τους (βλέπε σημείο 4.2.3 κατωτέρω).

4.2.2. Βελτίωση της συστηματικής παρακολούθησης του προγράμματος

Ο αξιολογητής συνιστά στην Επιτροπή τη δημιουργία ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης το οποίο θα μπορεί να συγκεντρώνει τις πληροφορίες που κατέχει η Επιτροπή σχετικά με τα σχέδια του κάθε χρόνου και να παρέχει δυνατότητα στατιστικής πληροφόρησης. Το σύστημα παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία όπως περιγραφή του έργου, υπεύθυνοι σχεδίων και συνδιοργανωτές, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον συνολικό προϋπολογισμό του σχεδίου, το ποσό που ζητήθηκε στην αίτηση, το ποσό που χορηγήθηκε, το ποσοστό χρηματοδότησης, τη βαθμολογία της αξιολόγησης και την κατάσταση του σχεδίου.

Επί του παρόντος, η Επιτροπή τηρεί στοιχεία επικοινωνίας των οργανωτών και συνδιοργανωτών, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα σχέδια, μέσω δύο ξεχωριστών ηλεκτρονικών συστημάτων, ήτοι μιας βάσης δεδομένων που περιλαμβάνει πληροφορίες επικοινωνίας και μιας βάσης δεδομένων που περιλαμβάνει τα δελτία των σχεδίων. Φυλάσσονται επίσης οι επιστολές στις οποίες αναφέρονται οι λόγοι απόρριψης αιτήσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή συμφωνεί ότι μια ενιαία ολοκληρωμένη βάση δεδομένων θα ήταν πιο βολική για κάθε σκοπό.

Για το λόγο αυτό, πρόσφατα ανατέθηκε σε διαχειριστή διαδικτύου (webmaster) ο σχεδιασμός μιας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για το πρόγραμμα. Επιπλέον, το ηλεκτρονικό πρόγραμμα SYMMETRY, το οποίο θα δρομολογηθεί, καταρχήν, εντός του ερχόμενου έτους¹², δεν θα παρέχει μόνο τη δυνατότητα καλύτερης επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής και των φορέων και μεταξύ των ίδιων των φορέων, αλλά και τη δυνατότητα βελτίωσης της συμπληρωματικότητας των κοινοτικών προγραμμάτων.

¹²

Το σύστημα SYMMETRY (SYstem for the Management and Monitoring of Education, TRaining, Youth), το πρόγραμμα «Πολιτισμός» και άλλα προγράμματα της ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός. Το SYMMETRY αποτελεί σύστημα διαχείρισης πληροφοριών και σύστημα διαχείρισης προγραμμάτων το οποίο πρόκειται σύντομα να χρησιμοποιήσουν η ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός, διάφορες εθνικές υπηρεσίες, γραφεία τεχνικής βοήθειας, καθώς και η εκτελεστική υπηρεσία. Το σύστημα θα παράσχει την απαραίτητη λειτουργικότητα σε φορείς που συμμετέχουν σε όλες τις πτυχές των δραστηριοτήτων διαχείρισης του προγράμματος και όχι μόνο στη διαχείριση σχεδίων, πράγμα που σημαίνει ότι θα οδηγήσει στη δημιουργία προγραμμάτων εργασίας, στη διαχείριση προϋπολογισμών και στην παροχή δυνατότητας κατάρτισης εκθέσεων ανάλογα με τους διαφορετικούς τύπους χρηστών (ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός, εθνικές υπηρεσίες, εκτελεστική υπηρεσία). Ειδικότερα, το νέο σύστημα θα οδηγήσει σε προγράμματα παρακολούθησης σε κεντρικό και αποκεντρωμένο επίπεδο, θα δώσει τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεων μέσω του Διαδικτύου και θα χρησιμεύσει επίσης ως βάση επικοινωνίας μεταξύ πολιτιστικών φορέων στην Ευρώπη με κοινό συμφέρον για δράσεις με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

4.2.3. Αναβάθμιση του ελέγχου των αιτήσεων

Σύμφωνα με τον αξιολογητή, θα ήταν σημαντικό να αναβαθμιστεί ο έλεγχος των αιτήσεων, προκειμένου να μειωθεί περαιτέρω ο αριθμός των αιτήσεων σχεδίων που απορρίπτονται βάσει των τυπικών κριτηρίων επιλεξιμότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, τα πολιτιστικά σημεία επαφής θα μπορούσαν να διενεργούν αρχικό έλεγχο των αιτήσεων σχεδίων και των επισυναπτόμενων δικαιολογητικών. Φυσικά, η ευθύνη για την αίτηση πρέπει να βαρύνει τον οργανισμό που την υποβάλλει.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η παροχή βοήθειας στους φορείς για την υποβολή των αιτήσεών τους περιλαμβάνεται ήδη στους όρους των συμβάσεων των πολιτιστικών σημείων επαφής. Θα τεθεί υπόψη των πολιτιστικών σημείων επαφής ότι η λειτουργία αυτή πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω, διότι η έκθεση αξιολόγησης αναφέρει ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής καταβάλλουν τεράστιες προσπάθειες για τη βελτίωση του προγράμματος σε αρκετούς τομείς οι οποίοι δεν αποτελούν απαραίτητα τη βασική αρμοδιότητά τους, γεγονός που είναι καταρχήν επιθυμητό, αλλά μπορεί να τους αποσπάσει την προσοχή από τους κύριους στόχους τους.

Για το λόγο αυτό, θεωρείται ότι τα πολιτιστικά σημεία επαφής δεν πρέπει να αναλαμβάνουν καθήκοντα όσον αφορά τις αιτήσεις, πέραν αυτών που προβλέπονται επί του παρόντος, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρά νομικά προβλήματα αναφορικά με την ευθύνη για την ορθότητα των αιτήσεων, ακόμα και αν οι φορείς γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι η ευθύνη βαρύνει τους ίδιους, όπως προτείνει ο αξιολογητής.

4.2.4. Επίδειξη μεγαλύτερης προσοχής στα προβλήματα ταμειακής ροής των φορέων

Ο αξιολογητής θεωρεί ότι το παρόν σύστημα πληρωμών της Επιτροπής («50 % πριν/50 % μετά») προκαλεί προβλήματα ταμειακής ροής σε ορισμένους φορείς, ιδίως δε σε μικρούς οργανισμούς που αναπτύσσουν σχέδια της Δράσης 1. Για το λόγο αυτό, ο αξιολογητής συνιστά στην Επιτροπή να επανεξετάσει αυτό το σύστημα.

Η Επιτροπή τροποποίησε τη διαδικασία πληρωμής. Από το 2004, το 70 % της πληρωμής θα καταβάλλεται μετά την υπογραφή της συμφωνίας και το 30 % μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου.

4.3. Βελτίωση της διαδικασίας επιλογής

4.3.1. Επανεξέταση της διαδικασίας επιλογής

Ο αξιολογητής θεωρεί ότι η συνολική διάρκεια της διαδικασίας επιλογής πρέπει να μειωθεί. Αφενός με την επιβολή αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων για την ολοκλήρωση των διαφόρων σταδίων και αφετέρου με τη μείωση σε δύο εβδομάδες της διάρκειας συμμετοχής της επιτροπής διαχείρισης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η διαδικασία επιλογής θα μπορούσε να επισπευσθεί κατά έναν μήνα περίπου (βλέπε σημείο 2.1.2).

Η Επιτροπή θεωρεί σωστή τη σύσταση αυτή και τη διαβιβάζει τόσο στην επιτροπή διαχείρισης όσο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ώστε να την εξετάσουν στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης.

4.3.2. Διαφάνεια των σταδίων της διαδικασίας επιλογής

Η PLS Ramboll Management συνιστά στην Επιτροπή να αναλάβει δράση για την ενίσχυση της διαφάνειας στη διαδικασία επιλογής. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη δημοσιοποίηση των σταδίων της διαδικασίας με μεγαλύτερη σαφήνεια στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (περιλαμβανομένων και κατά προσέγγιση προθεσμιών ολοκλήρωσης) ή με την παροχή πληροφοριών σε φορείς αναφορικά με το εκάστοτε στάδιο προόδου της διαδικασίας.

Προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια του προγράμματος και το επίπεδο ενημέρωσης που παρέχεται στους φορείς, η Επιτροπή, το 2002, εγκαινίασε ένα ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο αφιερωμένο στο πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000», το οποίο παρέχει ακριβείς πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο των αιτήσεων. Το σύστημα ενημέρωσης θα βελτιωθεί περαιτέρω με την έναρξη λειτουργίας της βάσης δεδομένων SYMMETRY το 2004.

4.3.3. Βελτίωση της ενημέρωσης των αιτούντων που απορρίφθηκαν

Η PLS Ramboll Management συνιστά στην Επιτροπή να βελτιώσει την ενημέρωση των αιτούντων που απορρίφθηκαν, θέτοντας στη διάθεσή τους τη βαθμολογία των εμπειρογνομόνων που αξιολόγησαν τα σχέδια. Μια τέτοια διαδικασία ανατροφοδότησης θα έδινε τη δυνατότητα στους πολιτιστικούς εταίρους να βελτιώσουν την ποιότητα των αιτήσεων που θα υποβάλλουν στο πλαίσιο μελλοντικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης θα βοηθούσε τους φορείς να γνωρίζουν πόσο απείχαν από το να επιλεγούν, προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να κρίνουν τους όρους των αιτήσεων που ενδεχομένως να υποβάλουν στο πλαίσιο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο μέλλον. Συνεπώς, η Επιτροπή θα εξετάσει δεόντως την εφικτότητα της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

4.4. Επανεξέταση των στόχων του προγράμματος

Ο αξιολογητής συνιστά στην Επιτροπή να επανεξετάσει τους στόχους του προγράμματος. Η σύσταση αυτή έχει δύο σκέλη:

- Παράλειψη των στόχων που αφορούν την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Στο επίκεντρο της προσοχής πρέπει να εξακολουθήσουν να βρίσκονται οι στόχοι που αφορούν άμεσα τις πολιτιστικές δραστηριότητες και την καλλιτεχνική έκφραση στο πλαίσιο της διασυνοριακής συνεργασίας και/ή
- Ιεράρχηση των ομάδων στόχων. Ο αξιολογητής θεωρεί ότι πρέπει να γίνει καλύτερη στοχοθέτηση, λόγω χάρη με την αλλαγή σε ετήσια βάση των ομάδων στόχων στις οποίες είχε δοθεί προτεραιότητα. Σύμφωνα με τον αξιολογητή, η επικέντρωση σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους θα έδινε τη δυνατότητα δημιουργίας μεγαλύτερων συνεργειών με άλλες κοινοτικές δράσεις.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι ο καθορισμός των στόχων του προγράμματος αποτελεί σε τελική ανάλυση πολιτική επιλογή, γεγονός το οποίο αναγνωρίζει και ο αξιολογητής. Η Επιτροπή συμφωνεί με το βασικό συμπέρασμα του αξιολογητή, ήτοι ότι οι στόχοι του προγράμματος είναι υπερβολικά ευρείς επί του παρόντος, ιδίως εάν ληφθούν υπόψη τα κονδύλια που διατίθενται για την επίτευξή τους. Για αυτόν ακριβώς το λόγο, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο μείωσης του αριθμού των στόχων στο πρόγραμμα που πρόκειται να αντικαταστήσει το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» από το 2007, και να το επικεντρώσει σε τρία βασικά ζητήματα: κινητικότητα των προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού, κυκλοφορία έργων τέχνης και διαπολιτισμικός διάλογος. Υπήρξε ευρεία συμφωνία εκ μέρους των ενδιαφερόμενων πολιτιστικών φορέων ότι οι τρεις αυτοί στόχοι επιφέρουν πραγματική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία (βλέπε τα ψηφίσματα του ΕΚ της 22ας Οκτωβρίου 2002 και της 4ης Οκτωβρίου 2003 αντίστοιχα για τη σπουδαιότητα και το δυναμισμό του θεάτρου και των τεχνών του θεάματος στη διευρυμένη Ευρώπη και για την πολιτιστική βιομηχανία, καθώς και το ψήφισμα του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2002 για την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, την κινητικότητα προσώπων και την κυκλοφορία έργων στον τομέα του πολιτισμού, τα συμπεράσματα του φόρουμ του Νοεμβρίου του 2001 για την πολιτιστική συνεργασία και τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης για τη δημιουργία νέου προγράμματος).

4.5. Βελτίωση της αξιολόγησης του προγράμματος

Σύμφωνα με τον αξιολογητή, σε αυτό περιλαμβάνονται τα εξής:

- Καθορισμός κριτηρίων αξιολόγησης της απόδοσης της Επιτροπής και των πολιτιστικών σημείων επαφής για το υπόλοιπο του προγράμματος.
- Παρακολούθηση των νέων βημάτων που πραγματοποιούνται για τη βελτίωση της διαχείρισης των σχεδίων. Ο αξιολογητής συνιστά στην Επιτροπή να παρακολουθεί τις εξελίξεις στους εξής τομείς της διαχείρισης του προγράμματος: αντίκτυπος του «κανόνα του 5 %» στη συγχρηματοδότηση των εταίρων· αντίκτυπος της τομεακής ιεράρχησης που έγινε το 2002· συμπερίληψη των νέων κρατών μελών στο πρόγραμμα· μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των εταιρικών σχέσεων για την υλοποίηση σχεδίων συνεργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολιτισμός 2000»· μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των σχεδίων στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολιτισμός 2000».

Η Επιτροπή επικροτεί τις προτάσεις του αξιολογητή και θα τις λάβει υπόψη τόσο στο πλαίσιο της ενδεχόμενης επέκτασης του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» όσο και κατά την κατάρτιση νέου προγράμματος.

Η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι ο «κανόνας του 5 %» θεσπίστηκε κατόπιν ωρίμου σκέψεως. Ανταποκρινόταν στην ανάγκη διασφάλισης ότι οι εταιρικές σχέσεις βασίζονται πράγματι σε σοβαρή συνεργασία, και ως εκ τούτου συνέβαλε στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα τόσο των εταιρικών σχέσεων όσο και της απόδοσης των σχεδίων στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολιτισμός 2000». Η Επιτροπή γνωρίζει ότι δεν υπάρχουν τέλει λύσεις, ωστόσο, στην έκθεση του αξιολογητή, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ο «κανόνας του 5 %» είχε αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του προγράμματος ή στη σύναψη εταιρικών σχέσεων.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ο αξιολογητής ορθώς τονίζει τη σπουδαιότητα των δράσεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» για την προαγωγή της πολιτιστικής συνεργασίας στην Ευρώπη (η μοναδική κοινοτική πρωτοβουλία με αυτό το σκοπό), καθώς και τη σπουδαιότητά τους όσον αφορά τη δημιουργία κοινού πολιτιστικού χώρου για τους ευρωπαίους πολίτες.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τη συνολική εκτίμηση του αξιολογητή σύμφωνα με την οποία το πρόγραμμα συνέβαλε με μοναδικό και θετικό τρόπο στην πολιτιστική συνεργασία στην Ευρώπη και τα σχέδια χαρακτηρίζονταν από υψηλή ποιότητα, αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και είχαν θετικό αντίκτυπο. Συνεπώς, συμπεραίνει ότι το πρόγραμμα συνέβαλε επιτυχώς στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 151 της Συνθήκης. Συμφωνεί ότι είναι απαραίτητη η συνέχιση της κοινοτικής στήριξης στις δραστηριότητες πολιτιστικής συνεργασίας στην Ευρώπη και ότι πρέπει να διατεθούν επαρκείς πόροι για το σκοπό αυτό.

Η Επιτροπή συμφωνεί ότι ορισμένες πτυχές επιδέχονται βελτιώσεις: οι εν λόγω βελτιώσεις αναφέρονται στο τελευταίο κεφάλαιο.

Όσον αφορά τους στόχους του προγράμματος, η Επιτροπή συμφωνεί με το βασικό συμπέρασμα του αξιολογητή, σύμφωνα με το οποίο οι παρόντες στόχοι ενδεχομένως να είναι υπερβολικά ευρείς, ιδίως εάν ληφθούν υπόψη τα διαθέσιμα κονδύλια. Η επιλογή των στόχων αποτελεί πολιτική επιλογή, και η Επιτροπή θα ασχοληθεί με το θέμα αυτό την κατάλληλη στιγμή, δηλαδή στο πλαίσιο της κατάρτισης του νέου πολιτιστικού προγράμματος το οποίο θα διαδεχθεί το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000».

Γενικότερα, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει σαφής στρατηγική στον πολιτιστικό τομέα και ότι το πρόγραμμα πρέπει να καταρτιστεί με γνώμονα αυτήν την πολιτική και να λειτουργήσει με στόχο την υλοποίησή της. Είναι απαραίτητο να διαθέτει η ΕΕ πολιτιστικό πρόγραμμα, αλλά θα ήταν σημαντικό το πρόγραμμα αυτό να συνάδει με ένα σαφές πλαίσιο πολιτικής. Ένα τέτοιο πρόγραμμα πολιτιστικής δράσης της ΕΕ, το οποίο θα συμπληρώνει τις πολιτικές και τις δράσεις σε άλλους τομείς, θα βελτιώνει τις πραγματικές εταιρικές σχέσεις και θα ενισχύει τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας που επιφέρει, αποτελεί το ισχυρότερο επιχειρήμα για την εξεύρεση πόρων και την ανάπτυξη νέων μοντέλων εταιρικής σχέσης.

Βάσει αυτών των αρχών, πρέπει να διατηρηθούν και να ενισχυθούν οι ειδικές πολιτιστικές εκδηλώσεις¹³, δηλαδή, οι εμβληματικές δράσεις ειδικής σημασίας, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα δημιουργίας κοινού ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου (οι επονομαζόμενες Δράσεις 3).

¹³ Η ανάλυση των δράσεων αυτών καθεαυτές είναι πολύ περιορισμένη στην έκθεση της PLS Ramboll Management.

Η Επιτροπή δεν θεωρεί απαραίτητο να υποβάλει προτάσεις για την τροποποίηση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» στο παρόν στάδιο, για τον ακόλουθο λόγο:

- Η συντριπτική πλειονότητα των συστάσεων του αξιολογητή με τις οποίες συμφωνεί η Επιτροπή δεν απαιτούν την τροποποίηση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000», αλλά απλώς την καλύτερη χρήση και διαχείρισή του.

Επιπλέον, εν μέρει για λόγους συνολικού οικονομικού προγραμματισμού και εν μέρει προκειμένου να υπάρξει χρόνος για την υποβολή και την εξέταση, μέσω της νόμιμης διαδικασίας, πρότασης νέου πολιτιστικού προγράμματος, η Επιτροπή κατέθεσε πρόταση επέκτασης του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» κατά δύο έτη, ήτοι έως τις 31/12/2006¹⁴. Η Επιτροπή θα υποβάλει εν ευθέτω χρόνω την πρόταση νέου προγράμματος.

¹⁴ Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 508/2000/ΕΚ της 14ης Φεβρουαρίου 2000 για τη θέσπιση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000» COM(2003) 187 τελικό.